

05. Conclusions de la dinàmica participativa

● 1. Implicació social i econòmica. Mobilització d'agents i ciutadania als Living Labs

1. Elements que funcionen i afavoreixen la implicació

- Institucions obertes a la innovació social: Quan les administracions i entitats públiques s'impliquen activament en impulsar la innovació social, legitimen i faciliten el desplegament d'aquestes dinàmiques, generant entorns més permeables i inclusius.
- Retorns tangibles i visibles: Mostrar resultats concrets (encara que siguin inicials o parcials) genera confiança. A més, els intangibles com el coneixement compartit, les connexions personals o la sensació de pertinença també compten.
- Llenguatge comú i confiança: Construir un marc compartit de valors i un relat accessible és fonamental per fer emergir lideratges locals i facilitar que el territori se senti interpel·lat i protagonista.
- Compensacions i reconeixements adaptats: Bons càterings, compensacions simbòliques o econòmiques, coneixement, reconeixement públic, espais per al networking i horaris empàtics contribueixen al benestar i compromís dels participants.
- Espais informals i rellevants per al territori: Utilitzar bars, centres cívics, instituts o llocs habituals de trobada afavoreix una participació més natural i propera.

05. Conclusions de la dinàmica participativa

● 1. Implicació social i econòmica. Mobilització d'agents i ciutadania als Living Labs

1.1. Elements que funcionen i afavoreixen la implicació

- Participació real en la governança: Involucrar persones del territori en el disseny, presa de decisions i desenvolupament del projecte facilita l'arrelament i l'eficàcia dels processos.
- Dinàmiques de cocreació basades en prototips: Treballar a partir de productes mínims viables i no sobreexigir processos analítics complexos permet validar i avançar amb més fluïdesa.
- Facilitació i metodologies vives: Disseny de sessions atractives, espais cuidats i metodologies que generin dinamisme i gaudi, més enllà de l'assoliment de resultats immediats.
- Seguiment i continuïtat: Donar traçabilitat i continuïtat als processos, tant des del vessant informatiu com des de jornades més lúdiques, genera cohesió i compromís.
- Narrativa connectada amb la realitat: Adaptar el llenguatge al públic i aprofitar moments clau del territori (com ara un incendi o un canvi sobtat) pot actuar com a catalitzador.
- Construcció de comunitats i xarxes: Promoure la creació de comunitats innovadores en diversos punts del territori i facilitar el creuament d'experiències enriqueix i multiplica l'impacte.

05. Conclusions de la dinàmica participativa

● 1. Implicació social i econòmica. Mobilització d'agents i ciutadania als Living Labs

1.2. Aspectes que no funcionen o dificulten la implicació

- Procés de cocreació extractivista: Quan es demana implicació al territori sense retorns clars, transparència o capacitat real de decisió, es genera desafecció i cansament.
- Participació limitada als mateixos actors: Sovint són els mateixos tècnics o perfils els que participen, i això limita la representativitat i la capacitat transformadora de les dinàmiques.
- Manca de cultura de col·laboració i pacte: La falta d'espais habituals de cooperació entre sectors i la desconexió entre àmbits (productiu, ambiental, social...) frena el potencial col·lectiu.
- Sectors amb alta càrrega de feina i poca diversitat: En especial, sectors masculinitzats i amb mitjanes d'edat elevades tenen més dificultat per participar activament en processos oberts i participatius.
- Àmbits territorials i temàtics massa amplis: La dispersió geogràfica i la varietat d'enfocaments (massa sectors alhora) poden diluir els esforços i dificultar la coordinació i l'impacte.
- Falta de planificació i comunicació prèvia: La manca d'anticipació en les convocatòries o la poca claredat dels objectius pot desincentivar la participació.

05. Conclusions de la dinàmica participativa

● 1. Implicació social i econòmica. Mobilització d'agents i ciutadania als Living Labs

1.3. Reptes i oportunitats de millora

- Construir una cultura del pacte territorial: Cal generar hàbits i espais de trobada que afavoreixin la cultura de la col·laboració, des de la base.
- Ampliar i diversificar els perfils participants: Impulsar mecanismes per implicar actors diversos i menys habituals en aquests processos: joves, dones, sector primari, agents culturals, etc.
- Fer créixer el lideratge distribuït: Detectar i acompanyar persones amb capacitat d'arrossegament local que puguin fer d'amplificadors de les iniciatives.
- Adaptar els ritmes i llenguatges al territori: Dissenyar processos més flexibles, arrelats i comprensibles, que permetin avançar en espiral, aprenent sobre la marxa i adaptant-se a la realitat.
- Consolidar espais d'innovació en el territori: Integrar la innovació i la participació en espais ja existents (FPs, centres educatius, cooperatives, etc.) per tal que siguin sostenibles en el temps.
- Fer que la cocreació sigui divertida i significativa: Posar en el centre la confiança, la interacció, el gaudi i la capacitat de fer coses conjuntament, com a motor principal dels processos participatius.

05. Conclusions de la dinàmica participativa

● 2. Acció pel clima. Identificació d'accions d'abast territorial ampli

El potencial de la ramaderia i l'agricultura regenerativa. S'ha citat l'exemple de Mas la Sala

Recuperació de varietats més adaptades als extrems climàtics. S'han citat els exemples dels projectes de la vinya i l'olivera que porta l'Eugeni Ordeig.

Recuperació de parets i estructures de pedra seca com a element de prevenció de l'erosió i la captació d'aigua.

Confort climàtic en espais públics i establiments turístics, tant des de la perspectiva del refugi climàtic com de l'estalvi energètic i hídric.

Comunitats energètiques locals , malgrat presentar procediments administratius relativament lents i una necessitat de generar consensos que pot ser difícil.

Introducció de varietats d'herbes autòctones a la cuina per tornar a donar valor als productes derivats dels boscos

Sensibilitat ambiental pel Canvi Climàtic i educació pel desenvolupament sostenible. Com a exemple s'ha mencionat l'scape room d'emergència climàtica de la Diputació de Tarragona.

Polítiques de regulació del turisme a nivell supramunicipal

05. Conclusions de la dinàmica participativa

● 2. Acció pel clima. Identificació d'accions d'abast territorial ampli

Gestió de l'aigua en zones de costa. S'ha citat l'exemple de les auditories hídriques a les confraries de pescadors del l'àmbit del GALPCB i les proves pilot, i l'exemple de les dessaladores en embarcacions.

Gestió de la biomassa a escala local, a través de la creació de centres logístics i l'incentiu de la demanda amb projectes que en consumeixin (per exemple, calderes municipals). S'ha citat l'exemple de la mancomunitat de municipis de la biomassa del Berguedà i l'exemple del Consorci de la Serra de Llaberia.

Plantacions de pi pinyer empeltat, molt adaptat a la sequera i productiu.

Reintroducció d'espècies autòctones.

Transferència de tecnologia i models agrícoles. S'ha citat un model de captació d'aigües pluvials que s'usa al Perú.

Models financers i d'assegurances vinculats al mapa de vulnerabilitats i riscos climàtics

En alguns casos es fa difícil conceptualitzar com s'executarien aquestes accions en el marc del Life

05. Conclusions de la dinàmica participativa

3. Networking. Aliances estratègiques i connexió amb altres projectes

3.1. Aliances estratègiques

- Sectors socioeconòmics cooperatius i comunitaris vinculats al sector energètic
- Cooperatives de consumidors
- Cooperatives agràries
- Escoles i universitats (professors i estudiants)
- Associacions del tercer sector ambiental (XCN)
- Centres i instituts d'investigació (i.e. CREAF)
- Altres projectes o entitats socials
- CTFC no pot ser contractar perquè ja és soci
- Altres projectes d'adaptació que no siguin el nostre Life
- Associacions vinculades al sector productiu (i.e. Àgora Regenerativa)
- Coordinació interna entre departaments de la Generalitat

05. Conclusions de la dinàmica participativa

● 3. Networking. Aliances estratègiques i connexió amb altres projectes

3.2. Sinergies amb altres xarxes i projectes

- Espai de coordinació de projectes: generar espais o estructures en les que es pugui intercanviar informació
- Meses de treball (governança) que integrin els sectors públics i privats
- Promoure l'intercanvi de diferents sectors en els que s'exposin problemàtiques en comú i es puguin cercar solucions conjuntament
- Els espais de cooperació / sinèrgia haurien de contemplar la diversitat de poder entre la diversitat d'actors i la ideologia dels mateixos (facilitar la col·laboració).

3.3. Mecanismes a potenciar i aspectes a millorar

- Espais que permetin millorar la gestió dels temps dels projectes (coordinació horària)
- Millorar la comunicació i la comprensió de part d'actors que executen un projecte en relació als que participen (per exemple amb els productors del sector primari i les seves necessitats).
- Aterrar els projectes al territori: necessitat de generar més connexió i proximitat amb els actors locals (importància de les associacions, com Àgora).
- Actors desgastats per: 1) cansament per la quantitat de projectes amb els que participen; 2) falta de transparència en els processos; 3) falta d'ajuts.
- Coordinació de projectes en els que s'involucrin a territoris específics en els que s'unifiquin, simplifiquin i comparteixin informació entre projectes (per a reduir la fatiga entre actors).

05. **Conclusions de la dinàmica participativa**

5. Aprenentatge col·lectiu. Les trobades interterritorials com a espais d'impacte

- Si la trobada és massa tècnica en relació a la gestió del projecte els agents socioeconòmics difícilment es senten apel·lats.
- Quin és el públic objectiu de les trobades? Quin hauria de ser el sentit de les trobades?
- Qüestions tècniques s'han de tractar, però són les trobades els espais per tractar-les?
- Si convidem a actors socioeconòmics, tenim clar quin serà el seu rol? Què s'emportarà de la trobada?
- Cal buscar espais on generar consensos i dir la seva opinió. Es poden buscar iniciatives exemplars, però cal seleccionar-les bé per tal d'implementar metodologies que incentivin el diàleg.
- Molt important el treball previ de difusió per a incentivar la participació a les jornades, i també un procés d'assessorament als possibles ponents per tal de què vegin que tenen beneficis de participar a la jornada.
- Fer alguna trobada presencial de tècnics, i fer una jornada més enfocada a intercanvi d'experiències d'èxit als territoris.
- Seria útil disposar d'un directori de contactes dels participants de les jornades (amb foto).

05. **Conclusions de la dinàmica participativa**

● 4. Governança. Reptes i propostes per a la política pública.

4.1. Enfocament local i participatiu

- Cal donar suport real als nivells locals, afavorint enfocaments bottom-up.
- L'implicació ciutadana ha de ser real i significativa, tant en la implementació com en la presa de decisions.
- Els Living Labs només funcionen si la gent s'hi sent partícip i s'ho creu.

4.2. Funció dels Living Labs

- Han de ser espais col·lectius on compartir experiències, especialment aquelles difícils o fallides, no només els èxits.
- Són laboratoris d'innovació i aprenentatge mutu, fonamentats en l'experiència pràctica.

4.3. Perspectiva interseccional

- Cal posar èmfasi en les interseccions entre gènere, territori, condicions socials i altres eixos de vulnerabilitat.
- Reconèixer la diversitat de llocs humans i realitats territorials com a clau per a una adaptació efectiva.

05. **Conclusions de la dinàmica participativa**

● 4. Governança. Reptes i propostes per a la política pública.

4.4. Finançament i col·laboració

- És essencial garantir finançament estable i continuat per a les accions dels Living Labs.
- Cal fomentar la col·laboració entre Living Labs i altres associacions o iniciatives, tant a escala local com comparativa/internacional.

4.5. Treball en xarxa i reconeixement

- Els Living Labs han de funcionar en xarxa, compartint coneixement, eines i recursos. Aquest treball en xarxa permet reconeixement mutu i visibilitat, potenciant l'impacte global de les accions locals

4.6. Finançament i marc legislatiu

- Cal reforçar el suport financer als ajuntaments per desenvolupar projectes d'adaptació.
- Es detecta que la legislació actual sovint no acompanya i no facilita l'acció climàtica local; és necessari crear marcs legals estables i estructurals que evitin l'arbitrarietat i dotin de continuïtat als projectes.
- Les subvencions dels fons climàtics han estat ben rebudes i amb molta demanda, però, estaven pensades per a projectes públics municipals, i no cobriren iniciatives privades (ex. arreglar una vinya individual), mostrant la tensió entre l'interès col·lectiu i el particular.
- Cal incrementar el pressupost per permetre una adaptació efectiva i sostenible.

05. **Conclusions de la dinàmica participativa**

● 4. Governança. Reptes i propostes per a la política pública.

4.7. Capacitats locals, burocràcia i saturació de Living Labs

- Enfortir els equips tècnics locals, no només les competències: es proposa fer-ho a escala supralocal (ex. comarcal) per optimitzar recursos.
- És fonamental reduir la burocràcia, especialment relacionada amb la Llei de contractes, per accelerar l'execució de projectes.
- Es detecta que l'impuls dels Living Labs sovint respon a voluntats polítiques o modes, amb el risc de: Massificació i saturació que redueix l'impacte real.
- Desconnexió amb la ciutadania per excés de formats similars. Per evitar això, caldria estructurar i coordinar millor els Living Labs, aprofitant el seu potencial com a espais de participació ambiciosa i coneixement compartit